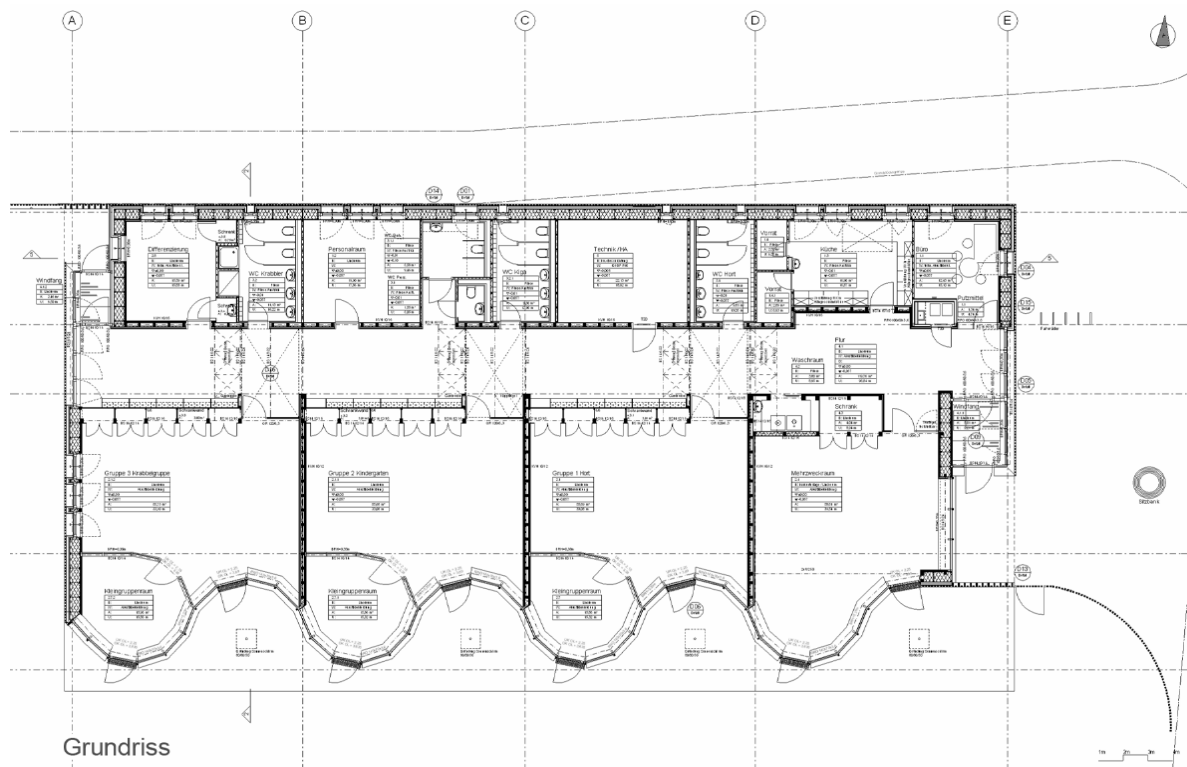

**Passivhusresa till Hannover
6 – 9 november 2008**

”Resan inspirerar till att få genomföra ett passivhusprojekt” säger Mats Højman från Møller Arkitektbyrå AB, en av deltagarna på passivhusresan till Tyskland. Det uttalandet betyder att vi har klarat våra mål! Tyréns har arrangerat den här resan till Tyskland för att hämta passivhusinspiration, för att skapa mer förståelse och öppna möjligheter för byggande av passivhus i Sverige.

Mer än 30 arkitekter, konsulter, entreprenörer och beställare från Stockholm, Helsingborg, Växjö, Göteborg och Malmö var intresserade.

Vi åkte med nattfärjan torsdagen den 6 november från Trelleborg till Travemünde för att nå resmålet Hannover på fredagsmorgonen. I Hannover var vår första programpunkt passivhusförskolan ”Grosse Pranke”.

I Passivhusförskolan har man använt sig av mycket miljövänligt material, det finns återvunnet glasskum under plattan och träväggarna är isolerade med cellulosa. Förskolan förbrukar inte mer än 15 kWh/m²år och effektbehovet ligger under 14W/m². När man tittar på byggnaden förväntar man sig inte att den är speciellt energieffektiv, men de speciella detaljlösningarna och bra passivhuskomponenter exempelvis fönster med U-värde mindre än 0,7 öppnar möjligheten för en intressant arkitektur.

Vår resegrupp blev bjuden till stadshuset i Hannover där vi fick information om stadens klimatmål och miljöprojekt.

Eftermiddagen var fylld med ytterligare passivhusbesök – bl.a. en supermarket och ett flerbostadshus An der Strangriede 10. Sist nämnda ligger mitt i Hannovers centrum, har en yta på 681m² och sju lägenheter. Passivhuset förbrukar inte mer än 11kWh/m²år för uppvärmningen och har ett effektbehov på 8W/m². Fönster med ett U-Värde från 0,72 W/m²K ger möjligheten till större fönsterytor trots passivhusutförandet. Även i detta projekt ligger glasskum under plattan.

På kvällen fick vi en

produktpresentation av ett utförande på passivhusfönster, som har en speciell isolering i karmen och på det viset minskar det totala fönster U-värdet till så lågt som $0,7 \text{ W/m}^2\text{K}$.

Passivhusfönstertillverkaren Häussler imponerade med sina snygga fönster, som han presenterade för export till Skandinavien.

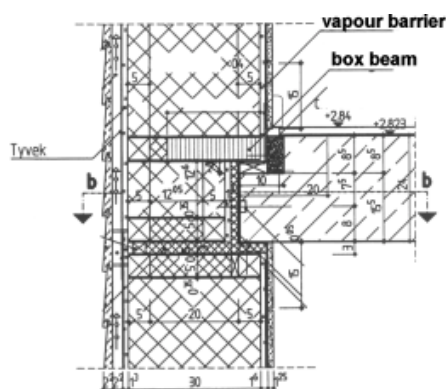
Lördagen den 8 november började med besök på ett passivhusäldreboende Klaus- Bahlsen-Haus, som Pfitzner Architekten presenterade för oss.

Det mest spännande projekt att titta på, tyckte alla deltagare, med en totalyta på 2070 m² innehållande 40

lägenheter. Den beräknade värmeanvändningen låg under 12 kWh/m²år och trots speciella krav för äldreboenden med bl.a. brand- och handikappanpassning hade man lyckats få till en snygg arkitektur även för passivhusutförande. Ventilationen sker via ett stort aggregat och tilluften kommer in via en 600 m lång jordvärmväxlare. Restvärmen som behövs för spetslasten är gas, som för de flesta andra byggnader i Hannover .

Kronsberg var sista stationen för vår passivhusresa, ett radhusområde med 32 lägenheter, byggt 1998 i samband med EXPO 2000 i Hannover. Beräkningen visade en värmeförbrukning på 12 kWh/m²år. Sen dess mäts värmeberäkningen på husen och vi fick en presentation och utvärdering av mätresultat sedan tio år tillbaka. Den verkliga förbrukningen ligger mellan 13,3 – 14,9 kWh/m²år, som visar att både beräkningsprogrammet PHPP och antaganden stämde och att passivhuskonceptet fungerar även 10 år efter inbruktagandet.

Samtliga passivhus vi tittade på hade solfångare på taket och även sedumtak - det ger oss indikationer inför framtiden. Här satsar man på hållbart boende och naturliga resurser.

Nu har alla kommit hem igen och responsen blev fantastisk. Samtliga deltagarna var nöjda med studieresan och skulle vilja rekommendera den sortens aktiviteter, 97% kan tänka sig att följa med på liknade studieresa igen och sammanfattningsvis tycker de flesta att passivhusen är framtidens byggkoncept med helheten som fokus.

"Nu vet jag att arkitekturen inte behöver påverkas negativt av att huset är ett passivhus" skriver Birgitta Grebius från Bleck Arkitekter i Stockholm.

Tomas Johansson från Kärnfastigheter i Helsingborg vet nu att "det är möjligt att bygga energisnålt".

"Begreppet Passivhus måste marknadsföras bättre" anser Anders Ahlquist från Sundaprojekt AB.

Tommy Wesslund från Wesslunds VVS Teknik i Växjö tyckte "att det var bra att det var deltagare från många olika yrkesfack med på resan - att man kunde se konceptet ifrån olika sidor".

Mikael Pettersson från IKANO Bostadsproduktion är övertygad nu: "Passivhus kommer bli stort även i Sverige inom kort."

Tyréns har börjat att bygga upp en energigrupp med fokusering på energieffektivisering av bebyggelse, inte bara energideklarationer och energiberäkningar utan även energisamordning för energieffektiva hus som exempelvis passivhus. Detta blir tjänster vi kan erbjuda våra kunder. Resan har visat intresset och skapat förståelse för konceptet.

Simone Kreutzer

